35 de ani
BURSA
presă independentă
ZIARUL OAMENILOR DE AFACERI
Vineri, 14 noiembrie 2025, nr. 214 (7970), anul XXXV
16 pagini

■ UE pompează bani în tehnologia care suprimă libertăţile din Turcia PAGINA 3
■ TradeVille: Banca Transilvania - strategie de creştere organică pe termen lung PAGINA 9

■ Tricolorii caută revanşa cu Bosnia şi drumul spre barajul Cupei Mondiale 2026 PAGINA 9
■ ”Lift pentru viaţă” - o iniţiativă pentru demnitate, accesibilitate, respect şi dezvoltare economică PAGINA 10
■ Ministerul Sănătăţii accelerează digitalizarea spitalelor PAGINA 10
■ Vântul comunist din estul SUA a ajuns pe coasta vestică PAGINA 12

GRAM AUR = 595,9054 RON **FRANC ELVEŢIAN = 5,5032 RON** **EURO = 5,0839 RON** **DOLAR = 4,3783 RON**

Europol 2.0 - proiectul care va generaliza supravegherea în Uniunea Europeană

● Foaia de parcurs a Europol stabilită în 2023 prevede 25 de modele IA potenţiale, de la detecţie de obiecte şi geolocalizare din imagini până la identificarea deepfake-urilor şi extragerea caracteristicilor personale

Europol îşi consolidează în tăcere arhitectura digitală, prin acumularea unor cantităţi uriaşe de date şi formarea unor algoritmi capabili să redefinească modul în care funcţionează poliţia în întreg blocul comunitar, ceea ce va duce la generalizarea supravegherii în UE, se arată într-o investigaţie jurnalistică realizată de Investigative Journalism for Europe (IJ4EU) şi Lighthouse Reports.

Potrivit sursei citate, Europol numeşte proiectul „Obiectivul Strategic nr. 1”, al cărui scop este transformarea agenţiei în „centrul european al informaţiilor despre criminalitate”, un imens nod de date personale colectate din toate statele membre, din ţări terţe şi de la parteneri privaţi.

Criticii văd în această strategie mai puţin o coordonare necesară şi mai mult un experiment ascuns de achiziţie masivă de date şi supraveghere extinsă. Documente interne obţinute în urma investigaţiei citate şi analizate de experţi în protecţia datelor şi inteligenţă artificială arată clar motorul acestei ambiţii: inteligenţa artificială (IA) a devenit soluţia pe care conducerea Europol o consideră esenţială pentru a descifra fluxurile tot mai abundente de informaţii, de la capturi din aplicaţii de chat până la baze de date biometrice.

O investigaţie realizată de Computer Weekly, Netzpolitik şi site-ul Solomon arată că, începând din anul 2021, Europol a demarat o campanie în mare parte secretă de dezvoltare a unor modele de învăţare automată capabile să influenţeze decisiv modul în care va fi făcută poliţia în Uniunea Europeană şi chiar dincolo de graniţele sale. În spatele documentelor şi al interviurilor cu oficiali şi autorităţi apare întrebarea fundamentală: cât de mult are voie o agenţie de poliţie să colecteze în numele securităţii şi ce se întâmplă când automatizarea pătrunde în aplicarea legii fără controale reale?

Europol susţine, într-un răspuns scris pentru sursele citate, că menţine „o poziţie imparţială faţă de toate părţile interesate, pentru a-şi îndeplini mandatul - sprijinirea autorităţilor naţionale în combaterea crimei grave, organizate şi a terorismului” - şi că agenţia „va fi în avangarda inovaţiei şi cercetării în aplicarea legii”.

87 milioane de mesaje analizate de Europol

Experimentul de amploare cudate a pornit ca efect secundar al unor operaţiuni masive de hacking din anii 2020 şi 2021, care au permis poliţiilor europene acces la milioane de mesaje trimise prin telefoane criptate folosite de reţele criminale.

GEORGE MARINESCU

(continuare în pagina 3)

Experţi: Euforia legată de inteligenţa artificială se temperează

● Angelo Kourkafas, Edward Jones Investments: ”Deşi ridicate, evaluările nu sunt la fel de extreme ca în anul 2000” ● Carl- Benedikt Frey, Oxford: ”Pariul masiv pe infrastructura AI porneşte de la ideea că utilizarea va creşte puternic; dacă nu apar rapid noi cazuri de utilizare solide şi durabile, ceva va ceda, iar bula s-ar putea sparge” ● Stuart Mills, London School of Economics: ”Aplicaţiile de inteligenţă artificială generativă, precum ChatGPT, percep tarife mult mai mici decât ar avea nevoie pentru a obţine profit” ● Gary Marcus, Universitatea din New York: ”Cu excepţia Nvidia, care vinde «lopeţi într-o goană după aur», majoritatea companiilor de inteligenţă artificială generativă sunt extrem de supraevaluate şi de supra-mediatizate”

Ascensiunea fulminantă a inteligenţei artificiale a împins piaţa acţiunilor din Statele Unite la recorduri istorice şi a plasat giganţii tehnologici, ale căror evaluări au ajuns la niveluri foarte ridicate, în centrul entuziasmului investitorilor. Totuşi, pe măsură ce avansul continuă, apar şi îndoieli tot mai puternice: costurile cresc, profiturile masive întârzie, iar specialiştii se împart între cei care consideră că nu suntem, deocamdată, într-o bulă speculativă şi cei care avertizează că efervescenţa actuală poate ascunde o supraevaluare periculoasă. În acest context, incertitudinea privind sustenabilitatea tendinţei actuale a preţurilor acţiunilor companiilor legate direct sau indirect de inteligenţa artificială din Statele Unite este tot mai prezentă în discursul investitorilor şi analiştilor.

Este inteligenţa artificială o bulă emergentă?

De la lansarea modelului de inteligenţă artificială ChatGPT la sfârşitul anului 2022, preţul acţiunilor ”Celor Şapte Magnifici” – grupul celor mai mari companii tehnologice americane (Apple, Microsoft, Alphabet, Amazon, Nvidia, Meta şi Tesla) — a crescut, în ansamblu, cu circa 190%, împingând în sus indicele S&P 500 cu 75%, dar generând totodată o concentrare fără precedent a pieţei. Astăzi, primele zece acţiuni reprezintă peste 40% din capitalizarea de piaţă a S&P 500, scrie Angelo Kourkafas, CFA, strateg senior de investiţii la Edward Jones Investments, în ultima sa analiză săptămânală, care citează date FactSet şi Morningstar Direct.

ANDREI IACOMI

(continuare în pagina 4)

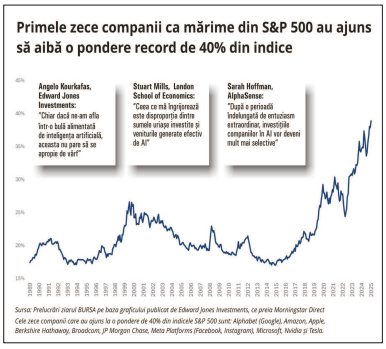

Sursa: Prelucrări ziarul BURSA pe baza graficului publicat de Edward Jones Investments, ce preia Morningstar Direct
Cele zece companii care au ajuns la o pondere de 40% din indicele S&P 500 sunt: Alphabet (Google), Amazon, Apple, Berkshire Hathaway, Broadcom, JP Morgan Chase, Meta Platforms (Facebook, Instagram), Microsoft, Nvidia şi Tesla.

Ciclul ”Gîndirea la Ordin” Cărticica roşie a ministrului David

Cornel Codiţă

Adevărul nu se discută, se execută! Adevărul aparţine ”partidului”, iar partidul este Mao. Şi, ca să nu fie nicun fel de confuzie, Adevărul este înscris cu litere de foc într-o cărticică legată în coperţi roşii, cu numele lui Mao pe ea! Care este duşmanul cel mai înfiat al Adevărului? ”Ştiinţa falsă”, neadevărurile vehiculate oriunde unde vrei şi pe unde nu vrei de tot. Iată de vectorii ai comunicării publice.

Plutea în aer, nu de ieri de azi. Ce plutea? Ideea că ceea ce îi lipseşte chelului este o tichie de mărgăritar, iar ceea ce îi lipseşte României, pentru a atinge extazul orgasmului democratic, este înfiinţarea cît mai degrabă a Ministerului Adevărului şi a Poliţiei Opiniilor. Pentru cea de a doua instituţie a pledat cît se poate de convingător, mai zilele trecute, Consiliul Superior al Magistraturii, care şi-a oferit serviciile în calitate de autoritate interimară. Pentru a doua, pledează azi, cu o elocinţă fără cusur, actualul ocupant al fotoliului de la Cabinetul Ministrului Educaţiei din care, altădată, au servit propăşirea societăţii româneşti alde Spiru Haret, Alexandru Odobescu sau Titu Maiorescu. Pe ăştia nu-i interesa cine ştie ce ”adevărul”. Pe ministrul David, însă, da! De aceea, hotărît să rămînă în galeria ”nemuritorilor naţiei”, a dat startul mult aşteptatei şi atît de necesarei ”Revoluţii culturale” din România educată a secolului XXI. Domnul David nu doreşte să fie neapărat original. El vrea să fie eficient. Şi, cum revoluţia din China lui Mao a fost încununată de un istoric succes, ministrul nostru a plecat la drum cu tiparul ei în mînă. Adevărul nu este, aşa, un fel de pierde-vară care umblă după cum îi taie capul, pe unde îl poartă soarta. Adevărul nu se discută, se execută! Adevărul aparţine ”partidului”, iar partidul este Mao. Şi, ca să nu fie nici un fel de confuzie, Adevărul a fost înscris cu litere de foc într-o cărticică legată în coperţi roşii, cu numele lui Mao pe ea!

(continuare în pagina 16)

Insulele Cayman, Elveţia şi Singapore au cel mai ridicat cost al vieţii

Indicele Costului Vieţii, realizat de platforma online Numbeo, arată că Insulele Cayman (teritoriu al Regatului Unit), Elveţia şi Singapore sunt cele mai scumpe ţări din lume, situaţie reflectată în economiile lor dezvoltate, salariile mari şi pieţele imobiliare premium. În cazul Insulelor Cayman, economia este alimentată de finanţe offshore, turism şi imobiliare - toate industrii care atrag rezidenţi şi investitori bogaţi, conform visualcapitalist.com.

Indicele realizat de Numbeo măsoară preţul bunurilor, al serviciilor şi chiriei în raport cu oraşul New York (valoare de referinţă 100). Ţările mai sus menţionate au scoruri după cum urmează: Insulele Cayman 94,3, Elveţia 82,3, Singapore 80,9. Dacă o ţară are o valoare de 80, aceasta indică faptul că preţurile sunt cu 20% mai mici decât cele din oraşul New York.

Pe locurile 4-10 în clasamentul Numbeo se situează Islanda (75,2), Bahamas (68,7), Hong Kong (65,6), Guernsey (62,5), Luxemburg (62,4), Irlanda (57) şi Norvegia (56,8). Valorile prezentate combină cheltuielile zilnice cu costurile locuinţelor, oferind o măsură holistică a accesibilităţii.

Naţiunile europene sunt frecvente în top 20, iar după cum reiese din cifrele prezentate anterior, Islanda, Irlanda şi Norvegia apar printre cele mai scumpe. Aceste ţări tind să ofere standarde de viaţă ridicate, dar se confruntă şi cu compromisul unor preţuri de consum ridicate.

Locurile 11 - 20 în acest clasament arată astfel: Olanda (54,7), SUA (54,6), Danemarca (54,3), Insula Man (52,5), Israel (51,8), Papua Noua Guinee (51,6), Marea Britanie (50,6), Australia (49,5), Austria (49,1), Emiratele Arabe Unite (48,7). Următoarele zece poziţii sunt deţinute de Canada (48,1), Germania (47,6), Franţa (46), Belgia (45,9), Finlanda (45,6), Suedia (44,9), Noua Zeelandă (44,9), Macao (44), Coreea de Sud (42,9), Cipru (42,8).

Locurile 31-40 sunt deţinute astfel: Puerto Rico (42,7), Qatar (42,7), Malta (41,7), Italia (41,1), Estonia (38,5), Republica Democratică Congo (37,9), Spania (37,7), Slovenia (37,6), Portugalia (36,8), Costa Rica (36,6). Pănă la locul 50 mai regăsim în clasament: Maldive (36,1), Republica Cehă (35,9), Jamaica (35,6), Bahrain (35,2), Uruguay (35,2), Guyana (35,1), Croaţia (35), Panama (34,6), Grecia (34,4), Japonia (34,3).

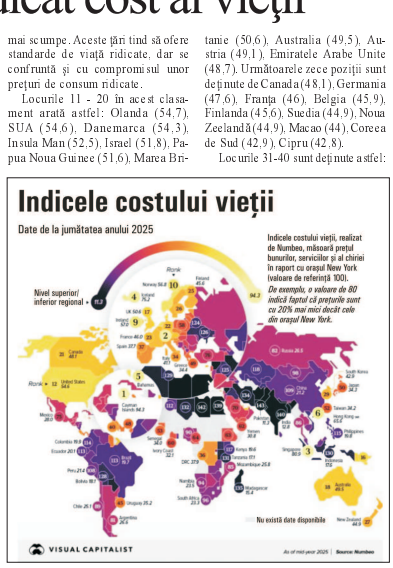

Cele mai accesibile ţări din lume

La celălalt capăt al spectrului, Pakistanul (11,3), Libia (11,3) şi Afganistanul (11,6) au cele mai mici scoruri ale costului vieţii din lume. O mare parte din Asia de Sud, inclusiv India (12,8) şi Bangladesh (13), înregistrează, de asemenea, preţuri care sunt la aproximativ o optime din cele din New York City. Ambele ţări au populaţii tinere masive şi salarii relativ mici, ceea ce menţine costul forţei de muncă şi al serviciilor la un nivel scăzut. **(A.V.)**

Centrele tradiţionale de bogăţie precum Elveţia şi Singapore sunt cele mai scumpe ţări din lume, în timp ce naţiunile din Asia de Sud, precum India, Pakistan şi Bangladesh sunt cele mai ieftine. ■